

**กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบ
ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
Teaching and Learning Processes on Smoking Cessation
in the Bachelor of Nursing Science Curriculum at
Eastern Asia University**

อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์¹, สุธิ ทองวิเชียร², สุพัตรา มะปรางหวาน¹, นุชนาท ประมาคเต¹, รัชยา รัตนถาวร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่องการสูบบุหรี่ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียนการสอนวิชาบุหรืและสุขภาพ และ ศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียนการสอน จำนวน 9 โมดูล ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 340 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 40 คน วิธีวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (one group design pre-post test) เครื่องมือสำหรับการทดลอง ได้แก่ วิดีทัศน์ชุด “บุหรืกับสุขภาพ” พัฒนาโดยเครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการควบคุมยาสูบและแบบประเมินความพึงพอใจต่อสื่อการสอนชุด “บุหรืกับสุขภาพ” ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์ความเที่ยงโดยใช้ KR20 และ Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่า $r = 0.62$ และ 0.97 ตามลำดับ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 18-23 ปี ค่าใช้จ่ายที่ได้รับแต่ละเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001-8,000 บาทต่อเดือน มากกว่าครึ่งหนึ่ง (63.2%) มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรื และมีสมาชิกในครอบครัว (53.3) สูบบุหรื ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเกือบทั้งหมด (97.4%) มีทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรืในทิศทางบวกและไม่เคยให้คำปรึกษาเรื่องบุหรื (60.5) ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนทุกโมดูลในระดับมาก ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับวิธีการสอนในการจัดกระบวนการกลุ่มให้ครบถ้วนตามแผนการสอน และการพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้โปรแกรมเดียวเพื่อลดปัญหาการสอน

คำสำคัญ: ยาสูบ การจัดการเรียนการสอนคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

²อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Abstract

This research compares student knowledge of smoking cessation before and after participating in a smoking and health course and examining participant satisfaction with the 9 smoking and health study modules. The sample is comprised of 40 nursing students from freshman to senior level who participated in the research program. The research design is a semi-experimental design (one-group design, pre-post test). The experimental method included the study modules on smoking and health and the 40-item test results for the 9 study modules. The method was improved for content validity by 3 experts and tested with 30 students who were not part of the sample. The reliability of the 40-item test was 0.62 and the reliability of the satisfaction questionnaire was 0.97 by Kuder & Richardson Formula-20 and Cronbach Alpha Coefficient, respectively.

The results revealed that most students who participated in the research program were female at the sophomore year and female, aged between 18-23 years old. The average monthly stipend was between 5,000–8,000 baht. More than half of the participants (63.2%) had experience with a smoking cessation program. Most participants (53.3%) had at least one smoker in their family. Ninety-seven point four percent of the sample had a positive attitude towards smoking cessation and 60.5% of those had not had prior experience with smoking cessation counseling. The mean score of the post-test was higher than the pre-test with a statistical significance at the 0.05 level. The participants were satisfied with the teaching and learning modules at a high level (mean score = 4.08-4.39) for every module.

The research suggests that to improve the teaching and learning process for smoking cessation, especially with a group, only one software program should be used in order to minimize problems teaching the material.

Keywords: smoking cessation, learning and teaching at the school of nursing, Eastern Asia University

ความนำ

เป็นที่ตระหนักกันว่าบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ก่อให้เกิดโรคเรื้อรังที่ทุกขั้วรุกราน และนำไปสู่ความพิการ ความเสื่อมสมรรถภาพของร่างกายอย่างเหลือคณานับ องค์การอนามัยได้ร่วมมือกับนานาประเทศคิดค้นมาตรการ และกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ ทั้งมาตรการทางสุขภาพ มาตรการทางสังคม มาตรการทางด้านกฎหมาย หรือมาตรการทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการควบคุมการสูบบุหรี่มีอาจดำเนินการโดยอาศัยมาตรการใด

มาตรการหนึ่งเพียงลำพัง จำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งร่างกาย กำลังใจ ผนึกกำลังกันให้เข้มแข็ง จึงจะสามารถต้านทานเล่ห์กลการตลาดของบริษัทยาสูบและปกป้องประชาชนผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ให้ปลอดภัยจากพิษภัยบุหรี่ทั้งในฐานะผู้บริโภคยาสูบเอง หรือเป็นผู้สูบบุหรี่มือสอง ในปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากการอนามัยโลกได้ประกาศคำขวัญวันงดสูบบุหรี่โลกว่า “Tobacco Health Warning” (WHO, 2009) ซึ่งหมายถึง “บุหรี่มีพิษร่วมคิดเตือนภัย” ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลใน

ประเทศไทย จึงได้ร่วมมือกันในการเตือนพิษภัยยาสูบ ด้วยการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและกำลังจะสำเร็จการศึกษาไปเป็นกำลังสำคัญในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนคนไทยในอนาคตอันใกล้ ให้มีความรู้ ทักษะ และทักษะในการควบคุมยาสูบ และสามารถแสดง ศักยภาพและสมรรถนะในการป้องกันผู้สูบบุหรี่รายใหม่ การช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่ให้สามารถเลิกบุหรี่ได้ และการ พัฒนาพื้นที่ปลอดบุหรี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบ เนื้อหาสาระ 9 บท ที่เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุม ยาสูบแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือกับคณาจารย์พยาบาล พัฒนาขึ้น และทดลองนำสื่อการเรียนการสอน 9 โมดูล ที่ได้รับการพัฒนาไว้แล้วโดยคณาจารย์พยาบาลของ เครือข่ายฯ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในระยะ ทดลองสอนนำร่องดังกล่าว เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสื่อดังกล่าว ต่อการพัฒนานักศึกษา พยาบาลในการควบคุมยาสูบ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทักษะที่จำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ และเป็นต้นแบบ ก่อนนำไปขยายผลสู่สถาบันการศึกษา พยาบาลอื่นๆ ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบความรู้ เรื่องการสูบบุหรี่ของ นักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการทดลอง จัดการเรียนการสอนวิชาบุหรืและสุขภาพ
2. ศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียน การสอนจำนวน 9 โมดูล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร- บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

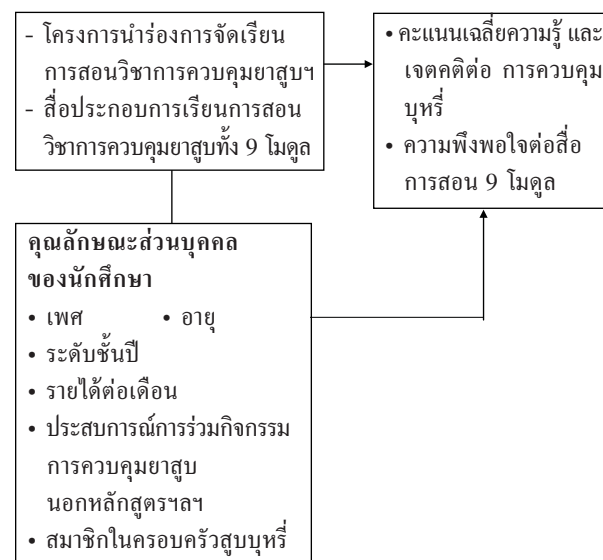
1. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียน การสอนวิชา การควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลศาสตร- บัณฑิต จะมีคะแนนเฉลี่ยความรู้และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ หลังเข้าร่วม โครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

2. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียน การสอนวิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูลในระดับดี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อการสอนชุดบุหรืกับ สุขภาพ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ และเจตคติต่อ การสูบบุหรี่ ความพึงพอใจต่อสื่อการสอนชุดบุหรืกับ สุขภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยนำร่องเพื่อการจัดการเรียน การสอนวิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลศาสตร- บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียววัดสองครั้ง (quasi-experimental design: one group pretest- posttest design) ประชากร ที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล ทั้งเพศชาย และหญิง ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 340 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้ยินยอมตนให้ทำการวิจัย เป็นนักศึกษาทั้งเพศชาย และหญิงที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปใน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย สมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยลงนามในเอกสารยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (informed consent form) นักศึกษาสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าว หรือชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใดและจะไม่มีผลต่อการศึกษาในหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุด ชุดที่ 1 เครื่องมือในการทดลอง ได้แก่สื่อการสอน ชุดหูร่กับสุขภาพซึ่งประกอบด้วยวิดีโอทัศน์ จำนวน 9 โมดูล ซึ่งพัฒนาโดยเครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ชุดที่ 2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด ได้แก่ (1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุหรืและสุขภาพ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ครอบคลุมเนื้อหา ตามสื่อการสอน 9 โมดูล จำนวน 40 ข้อ (2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อสื่อการสอนทั้ง 9 โมดูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ความทันสมัยของเนื้อหา เข้าใจง่าย ความต่อเนื่อง ภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน การใช้สี คำอธิบาย ชัดเจน ความสะดวกในการใช้ การตอบสนอง การประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เครื่องมือ ทั้ง 2 ชุด ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการควบคุมยาสูบ 3 ท่าน วิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) แบบทดสอบความรู้โดยใช้ การคำนวณ Kruder Richardson 20 ได้ค่าความเที่ยง = 0.62 ส่วน ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจวิเคราะห์ความเที่ยง โดยใช้การคำนวณ Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่า $r = 0.97$

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ จัดทำโครงร่างการวิจัยเพื่อเสนอขอรับทุน

อุดหนุนการวิจัย จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการวิจัย วางแผนดำเนินการวิจัย ศึกษาสื่อการสอนเรื่องบุหรืและสุขภาพทั้ง 9 โมดูล รับสมัครนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ขออนุญาตดำเนินโครงการทดลองสอนนำร่องต่อคณบดี เพื่อขออนุมัติดำเนินโครงการ และวางแผนพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ติดตามผลการทดลองนำร่องสอนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การประเมินประสิทธิภาพผลการใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูล พร้อมทั้งตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ และความเชื่อมั่นของ เครื่องมือประเมินทุกชุดให้สามารถนำไปใช้กับการเรียน การสอนได้จริง ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการทดลอง ในขั้นนี้ ได้ดำเนินการโดยการประชุมกลุ่มนักศึกษาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์วิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และทำการทดสอบความรู้ก่อนการสอน หลังจากนั้นจึงเริ่ม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ได้ กำหนดไว้ โดยแยกการสอนเป็น 9 ครั้ง ครั้งละ 1 โมดูล และมอบหมายให้นักศึกษาศึกษาจากวิดีโอทัศน์ประกอบการสอนเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยมอบวิดีโอทัศน์ให้คนละ 1 ชุด นัดหมายสรุปบทเรียนและทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของการเรียนรู้ด้านความรู้ และประเมินความพึงพอใจต่อสื่อ การสอนทั้ง 9 โมดูล

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ที่สอนแยก เป็นรายวิชาเฉพาะ จัดการเรียนการสอนเฉพาะ 11 ครั้ง โดยมีกำหนดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการวิจัยนำร่องเพื่อการทดลองจัดการเรียน การสอนวิชาควบคุมยาสูบฯ

กลุ่ม	n	\bar{X}	SD	Mean-difference	t-test	p-value
ก่อนทดลอง	38	15.16	3.08	2.84	3.93	<.001
หลังทดลอง	32	18.00	2.94			

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาบุหรีกับสุขภาพ พบว่านักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง1) เมื่อวิเคราะห์แยกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นปี กลุ่มอายุ เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ/เดือน ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่และประสบการณ์ เข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันยาสูบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน จากตาราง 2 จะพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูล ในภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.28 ± 0.38 เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละโมดูล พบว่าโมดูลที่ 4 และโมดูลที่ 8 เป็นโมดูลที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ค่าเฉลี่ย = 4.39 ± 0.39 และ 4.39 ± 0.46 ตามลำดับ โมดูลที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ โมดูลที่ 9 การให้คำปรึกษาเพื่อเลิกสูบบุหรี่ 4.08 ± 0.38

ตาราง 2

คะแนนความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาบุหรีกับสุขภาพจำแนกรายโมดูล (n=32)

โมดูล	Mean	SD	การแปลผล
1. การช่วยให้บุคคลวัยรุ่นและสตรีเลิกยาสูบ	4.39	0.39	มาก
2. กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่	4.39	0.46	มาก
3. การรู้เท่าทันอุตสาหกรรมยาสูบ	4.35	0.43	มาก
4. กฎหมายควบคุมยาสูบ	4.33	0.42	มาก
5. การช่วยให้บุคคลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุเลิกยาสูบ	4.29	0.51	มาก
6. แนวทางป้องกันการบริโภคยาสูบ	4.28	0.49	มาก
7. ระบาดวิทยาของการบริโภคยาสูบ	4.22	0.45	มาก
8. พิษภัยยาสูบต่อสุขภาพ	4.14	0.49	มาก
9. การให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่	4.08	0.35	มาก
รวม	4.28	0.38	มาก

หมายเหตุ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 ระดับน้อยที่สุด 1.00-1.50

ตาราง 3

ระดับความพึงพอใจต่อการสอนในแต่ละโมดูล

โมดูล	ความพึงพอใจต่อการสอน		
	มากที่สุด จำนวน/ ร้อยละ	มาก จำนวน/ ร้อยละ	ปานกลาง จำนวน/ ร้อยละ
1. ระบาดวิทยาของการบริโภคยาสูบ	11	19	4
2. พิษภัยยาสูบต่อสุขภาพ	11	19	4
3. แนวทางป้องกันการบริโภคยาสูบ	11	20	3
4. การช่วยให้บุคคลวัยรุ่นและสตรีเลิกยาสูบ	12	21	1
5. การช่วยให้บุคคลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุเลิกยาสูบ	9	23	2
6. กฎหมายควบคุมยาสูบ	11	21	2
7. การรู้เท่าทันอุตสาหกรรมยาสูบ	16	17	1
8. กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่	17	15	2
9. การให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่	10	22	2
รวม	10	22	2
	29.4	64.7	5.9

การอภิปรายผล

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาบุหรีกับสุขภาพ

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีคะแนนผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ แม้ผลการทดสอบจะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สิ่งที่ต้องพิจารณาสำหรับการจัดระบบการเรียนการสอน

ก็คือ การเข้ากลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันของนักศึกษา และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ซึ่งต้องพิจารณาในรายละเอียด ทั้งนี้เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนทั้งสิ้น สุรินทร์ กลัมพากร ผ่องศรี ศรีมรกต และสุวัฒนา เกิดม่วง (2552) การสอนวิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องพิจารณาการจัดการเรียนการสอน คือ สื่อประกอบการเรียนการสอน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเสียง ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวต่างๆ และวิธีประเมินผลทั้งการสอนภาคทฤษฎีและการสอนภาคปฏิบัติ ในคลินิกหรือในชุมชน เพื่อกระตุ้นความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการสัมฤทธิ์ผลของการเรียน

ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน

เพศ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบโดยวิเคราะห์แยกเพศจะพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการของเพศชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสังเกตก็คือ การศึกษาครั้งนี้มีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายจำนวนน้อย เพียง 3 คนในระยะเริ่มเข้าร่วมโครงการ และได้ออกไปจากโครงการระหว่างดำเนินการ ในช่วงสุดท้ายจึงเหลือเพียง 1 คน ขณะที่นักศึกษาเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง ผลการศึกษาจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ทั้งนี้เพราะขนาดของกลุ่มนักศึกษาเพศชายในการวิจัยนี้มีจำนวนน้อย

อายุ พบว่านักศึกษากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความรู้หลังการเข้าร่วมโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีอายุ 20-23 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มนักศึกษากลุ่มที่มีอายุ 18-19 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีอายุมากขึ้น จะมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุ 20-23 ปี จะเริ่มมีความสนใจเรื่องการประกอบอาชีพ มีความรับผิดชอบ

มากขึ้น ขณะที่กลุ่มอายุ 18-19 ปี ยังเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบสนุกสนาน ยังรู้สึกว่าเป็นเด็ก ในขณะเดียวกันกลุ่มที่อายุมากกว่าจะเป็นกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชั้นสูงกว่า ดังนั้นจึงมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงรับผิดชอบในเรื่องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพ

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยรวม และแยกแต่ละโมดูลในระดับมาก ดังจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียนมีค่าระหว่าง 4.08-4.39 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากมีรายละเอียดของเนื้อหาที่นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ประเด็นที่น่าสนใจก็คือค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในโมดูลที่ 4 “การช่วยให้วัยรุ่นและสตรีเลิกยาสูบ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัวนักศึกษา เป็นกลุ่มวัยเดียวกัน เป้าหมายของประชากรกลุ่มนี้คือกลุ่มอายุ 18-23 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มนักศึกษาตัวอย่าง สิ่งที่น่าสังเกตก็คือในโมดูลที่ 8 “กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่” เป็นอีกโมดูลหนึ่งที่มีคะแนนสูงเท่ากับโมดูลที่ 4 แสดงว่านักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาและการนำเสนอในหน่วยการสอนนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาพอใจ และเห็นว่าเกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ขณะที่โมดูลที่ 9 “การให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้มีเหตุผลเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีประสบการณ์ในด้านการให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องการเลิกสูบบุหรี่น้อย ทำให้มองบทบาทการให้คำปรึกษาเป็นเรื่องยาก ประกอบกับเนื้อหาที่มีรายละเอียดที่ต้องทำความเข้าใจและฝึกฝน ซึ่งในขั้นนี้นักศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง จึงทำให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจในโมดูลนี้ต่ำกว่าโมดูลอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการสอนนี้เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามนโยบายของสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ที่สามารถนำไปประยุกต์กับวิชาอื่นๆ ได้

ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่มาจากเครือข่ายพยาบาลจากสถาบันการศึกษาพยาบาล
ต่างๆ นับเป็นความร่วมมือในสาขาวิชาชีพ ที่ช่วยให้เกิด
มาตรฐานทางการศึกษา และเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
ที่เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อผู้เรียนและสถาบันการศึกษา

2. เป็นต้นแบบของการพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนในรายวิชาที่ใช้สื่อการสอนผ่านวีดิทัศน์และการใช้
กระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาซ้ำ โดยปรับปรุงวิธีการและ
รูปแบบที่เป็นจุดอ่อนในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ จำนวน
นักศึกษาในรายกลุ่มย่อย ความต่อเนื่องในการสอนกลุ่มย่อย
ควรดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และเลือก
ช่วงเวลาที่ไม่คาบเกี่ยวกับการปิดภาคเรียน

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปร
บางตัวที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน อาทิ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถตนเอง

3. ควรพัฒนาแบบสอบถามเพิ่มเติมในด้าน
ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และจัดกิจกรรมให้มีการฝึกทักษะ
การให้คำปรึกษาในการเลิกสูบบุหรี่

4. ควรพัฒนาสื่อให้เป็นโปรแกรมเดียวกัน
ทุกโมดูลเพื่อให้ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ และลดปัญหา
ที่เกี่ยวกับตัวสื่อ

5. ควรเปิดการสอนวิชานี้สำหรับนักศึกษาในคณะ
อื่นๆ สามารถเลือกเรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มผู้เรียนมีความ
หลากหลาย อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่
และสุขภาพได้เผยแพร่ไปสู่เยาวชนกลุ่มอื่นที่อยู่นอก
สาขาวิชาชีพการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สุรินทร์ กลัมพากร, ผ่องศรี ศรีมรกต และสุวัฒนา เกิดม่วง (2552). การจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบ
ในสถาบันการศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาล*, 52(58), 3-4.
- เดือนทิพย์ เจสมโอภาส และพรทิพย์ ชีวะพัฒน์. (2553). *การศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมประในการให้คำปรึกษา
เพื่อครอบครัวปลอดควันบุหรี่*. เอกสารอัดสำเนา. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย.
- WHO. (2009). *WHO FCTC Health Warnings Database*. Retrieved from [http://www.who.int/tobacco/
health_warningsdatabase/en/index.html](http://www.who.int/tobacco/health_warningsdatabase/en/index.html)